

KARTA FLORENCKA

Dokument regulujący zasady utrzymania, ochrony, konserwacji i restauracji ogrodów historycznych przyjęty przez Międzynarodowy Komitet ICOMOS-IFLA ds. Ogrodów Historycznych w 1981 roku we Florencji jako uzupełnienie Karty Weneckiej.

Zapisy Karty Florenckiej odnoszą się zarówno do małych ogrodów, jak i dużych założeń parkowych, traktowanych jako niezbywalny element środowiska miejskiego bądź wiejskiego. Karta Florencka definiuje ogród historyczny jako kompozycję architektoniczno-roślinną o wartości ogólnospołecznej. W jej skład wchodzi: rozplanowanie, rzeźba terenu, zespoły roślinne, elementy konstrukcyjne i dekoracyjne, wody ruchome i stojące. Ponieważ za podstawowy budulec ogrodu Karta Florencka uznaje roślinność, ogród jest określony mianem „żywego zabytku”, co ma konsekwencje dla metod jego restauracji. Utrzymanie i konserwacja wiążą się przede wszystkim z roślinnością: drzewa, krzewy, rośliny i kwiaty powinny być nasadzone z uwzględnieniem stref przyrodniczych i kulturowych. Karta Florencka zabrania wszelkiej działalności, która miałaby negatywny wpływ na równowagę ekologiczną. Dokument reguluje też praktyki konserwatorskie związane z elementami architektoniczno-dekoracyjnymi, zalecając poszanowanie dla ich materii, formy i lokalizacji. Wszelkie działania ochronne, zwłaszcza restauracja i restytucja, muszą być poprzedzone wnikliwymi analizami naukowymi, m.in. archeologicznymi.

Dokument określa także sposób użytkowania ogrodów historycznych jako przestrzeni przeznaczonych do oglądania i zwiedzania z uwzględnieniem ryzyka zniszczenia, degradacji czy wynaturzenia. Ogród ma być oazą spokoju i ciszy, przestrzenią sprzyjającą kultywowaniu więzi społecznych oraz rekreacji. Karta Florencka uznaje możliwość stworzenia w bliskiej odległości od ogrodu terenów rekreacyjnych. W dokumencie zawarto także regulacje związane z ochroną prawną i administracją zabytkowych ogrodów. Do obowiązków władz należy identyfikacja, inwentaryzacja bądź zabezpieczanie ogrodów oraz konsultowanie tych działań z ekspertami. Władze są odpowiedzialne za wprowadzenie w życie dyspozycji finansowych, które pozwolą na konserwację, restaurację i restytucję ogrodów. Ważną rolę w ochronie ogrodów historycznych odgrywa odpowiedni system edukacji i profesjonalna opieka specjalistów: historyków, architektów, architektów krajobrazu, ogrodników i botaników. Karta Florencka akcentuje potrzebę promocji dziedzictwa kulturowego ogrodów zabytkowych.

[B.F., M.S.]

Literatura:

Bogdanowski, Janusz. *Polskie ogrody ozdobne: historia i problemy rewaloryzacji*. Warszawa: Arkady, 2000.

Majdecki, Longin. *Ochrona i konserwacja zabytkowych założeń ogrodowych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 1993.

„Międzynarodowa Karta Ogródów IFLA-ICOMOS”, dostęp 16 kwietnia 2017. <http://www.nid.pl/upload/iblock/9b1/9b13bc019894c7975620590ae56f9641.pdf>.

Rylke, Jan. *Wartości starych parków*. Warszawa: Wydawnictwo Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego – Akademia Rolnicza, 1987.

Zachariasz, Agata. „Zabytkowe ogrody – problemy rewaloryzacji, utrzymania i zarządzania w świetle zaleceń Karty Florenckiej”. *Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego* 10 (2008): 150-161.

Zalasińska, Katarzyna. *Prawna ochrona zabytków nieruchomych w Polsce*. Warszawa: Wolters Kluwer, 2010.

